

zárult, hogy a gyűjtemény átmenetileg a jelenlegi, Lepence-telepi helyén maradjon.

„Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény”
(MOIM, 2001 szeptemberétől)

2001 szeptemberében az addig 33 évig festői környezetben működő gyűjtemény átköltözött Zalaegerszegre, a Magyar Olajipari Múzeumba. A könyvtár és a vállalati levéltár anyaga a központi irodaházban, míg a két Zsigmondy munkásságát bemutató anyag a „Zsigmondy Vilmos és Zsigmondy Béla a magyar vízkutatás úttörői” című kiállításon a múzeum szabadtéri területén lévő épületben került elhelyezésre. A kiállítást 2004. augusztus 14-én tartott tudományos ülés keretében nyitották meg.

A „Zsigmondy Vilmos Gyűjtemény” vezetését és kezelését e cikk írója – a VIKUV-tól történő nyugállományba vonulás után – 2009. június 31-ig végezte. Ezt a feladatot Simon István, a MOIM fiatal, agilis dolgozója vette át, aki változatlan lendülettel folytatja a még fellelhető Zsigmondy- emlékek gyűjtését.

A vízbányászat nagyobb méretű tárgyai a MOIM szabadtéri kiállításán

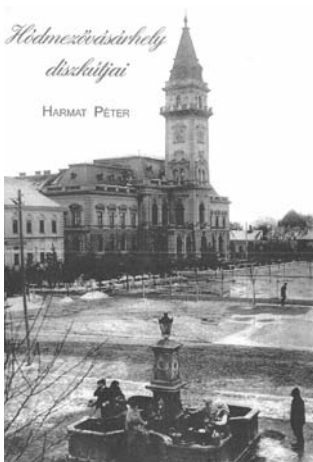
1973-ban Budai László igazgató javaslatára a Lajosmizsei Üzemvezetőségen tervbe vették egy vízbányászati szabadtéri kiállítás létesítését. Baranyai József termelési előadó irányításával és vezetésével gyűltek a leállított fűrőberendezések és a szakma szerszámai. De a már említett VIKUV átalakulása miatt – a gyűjteményhez hasonlóan – ezek sorsáról is dönteni kellett. A MOIM-VIKUV levélváltások után 1994. május 5-én a két cég képviselőiben Szép András és Burgmann László szemrevételezték az elszállításra váró fűrőberendezéseket, szerszámokat, egyéb eszközöket, melyek elszállítása a Rotary Kft. szakembereinek közreműködésével az év november-decemberében megtörtént.

A felújított fűrőberendezések és szerszámok a MOIM szabadtéri kiállítóhelyén kerültek elhelyezésre, gazdagítva és színesítve a múzeum olajipari szabadtéri kiállítását. A MOIM újabb kiállítóhelyét 1999. szeptember 9-én avatta fel Borda László, a VIKUV Rt. vezérigazgatója.

Csath Béla

Könyvismertetés

Harmat Péter: Hódmezővásárhely díszkútjai

A könyv bemutatója 2018. július 7-én Szegeden volt a „Mérnöki alkotások Csongrád megyében és Csongrád megyei mérnökök alkotásai” c. kiállításához kapcsolódóan. A könyvet Presztóczy Zoltán levéltáros mutatta be.

A kutató szerző, Harmat Péter történeti hűséggel tekint vissza a lakossági ivóvízellátásban résztvevő 1700-as, 1800-as években ásott kutaktól a későbbi fűrt kutakig. Történeti hitelességgel mutatja be a kút mellé kerülő kifolyós medencék megszületésének történetét és az itt lakó emberek egészséges vízzel való ellátásáért tett erőfeszítéseket a pusztító járványok közepette is. Az országban itt alakult meg a kútúrőipar, külföldön is elismert vásárhelyi mesterekkel.

A levéltári kutatások (pl. tanácsulési és egyéb jegyzőkönyvek) eredményei, a történelmi monográfiák leírása, a remekül megválasztott térképrészletek, az eredeti dokumentumok ismertetései, valamint a helyi kiadású korabeli sajtó anyagából vett szemelvények ismertetése, régi és jelenkori levelezőlapok bemutatása 295 oldalon történik, az alábbi fejezetekben:

- I. Hódmezővásárhely vízellátásának története a kezdetekben.
- II. A Dél-Alföld geológiai felépítése, különös tekintettel a vízföldtani viszonyokra.

III. A kútúrás fejlődése Európában és hazánkban.

IV. Hódmezővásárhely medencés közfolyói (1880-1936), 27. közút ismertetése.

V. Hódmezővásárhely egyéb díszkútjai magán- és közterületeken. 10 kút említése.

Irodalomjegyzék. Levéltárjegyzék.

Az artézi kutak bemutatásakor tájékoztatást kap az olvasó a megalakult kútügyi bizottságról, a városi tanácshoz benyújtott kérelmekről, a kutak helyének ismertetéséről (ezeket a Grassmann Benedek utódja 1904. évi kiadásában szereplő térképek mutatják), a költségvetésekről, amelyek tartalmazták a beépítendő bélésűcsövek átmérőjét, beépítési mélységét, a munkát végző kútúrőmester nevét (pl. Zsigmondy Béla, ifj. Almásy Sándor, id. Soós Károly stb.). Megismerhetők a kút befejezését követő ivóvíz vegyvizsgálatának eredményei, a kút felső részének (kútmedence és környéke) elkészítési módjai, a felesleges víz elvezetési módja (erre vonatkozó tervek általában hivatalos szervek készítettek) és a kút hivatalos átadás-átvételi eljárása.

Sok esetben a kút helye a város építése, fejlesztése miatt eltűnt, ezt a szerző egy-egy nyílall jelölte be az adott képeken. Ahol erre volt adat a kút elnevezőjének fotóját is bemutatta Harmat Péter (pl. dr. Bakay Lajos, Nagy András-Mucsi Mária, Májferfy Zoltán stb.).

A korabeli kérvények bemutatásakor néhány városi vezető (pl. Ábrahám Károly polgármester, a városi főmérnök, a tisztifőorvos, a városi tanácsnok, a városi főkapitány stb.) neve és fényképe is feltűnik.

Harmat Péter munkája egy jól tájékozott, széles látókörű szakember tudását, szakmai igényességét prezentálja. A könyv nemcsak tárgyában, de stílusában is újat hozott: a kutak létesítésének szakmai ismeretei mellett a helytörténet iránt érdeklődők számára is figyelemfelkeltő lehet.

Csath Béla